

**ZAKON Br. 04/L-011
O SINDIKALNOM ORGANIZOVANJU NA KOSOVU**

Skupština Republike Kosovo;

Na osnovu člana 65 (1) Ustava Republike Kosovo;

Usvaja

**ZAKON O SINDIKALNOM ORGANIZOVANJU NA
KOSOVU**

**Član 1
Cilj**

1. Ovaj zakon ima za cilj uređivanje i određivanje prava i slobode zaposlenih za osnivanje i slobodno i dobrovoljno organizovanje u sindikalnim organizacijama u javnom i privatnom sektoru, u cilju zastupanja i zaštite ekonomskih, socijalnih i stručnih interesa radnika sa rada i radnog odnosa.

2. Sa ovim zakonom ne uređuju se prava i slobode za sindikalno delovanje i organizovanje u Bezbednosnim snagama i druge službe utvrđene posebnim zakonom.

**Član 2
Definicije**

1. Izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

1.1. **Sindikati** - samostalne organizacije koje se stvaraju kao dobrovoljno ujedinjenje zaposlenike, čija je namera zastupanje i zaštita ekonomskih, socijalnih i profesionalnih interesa njihovih članova;

1.2. **Sindikalna organizacija** - svaka organizacija zaposlenih stvorena u obliku podružnice ili organizacione jedinice federacije ili konfederacije koja ima za cilj zastupiti i zaštititi interese radnika ujedinjenih u sindikalnim organizacijama;

1.3. **Organizacija poslodavca** - organizacija u kojoj se poslodavci dobrovoljno ujedinjuju sa ciljem zaštite svojih interesa;

1.4. **Sindikalna sloboda** - građansko pravo zaposlenih da osnivaju i ujedinjuju sindikalne organizacije, koja slobodno organizuju aktivnosti, sindikalno administriranje i delovanje da bi zaštitili svoje interese;

1.5. **Sindikalni Statut** - najviši pravni akt, sa kojim se reguliše i određuje delokrug, osnovni principi rada, sindikalno organizovanje, prava i zadaci članova kao i sastav i funkcionisanje upravnih sindikalnih organa;

1.6. **Sindikalna Podružnica** - osnovna organizacija zaposlenih učlanjenih dobrovoljno, koja ima za cilj zaštitu interesa radnika jednog pravnog subjekta;

1.7. **Sindikalna federacija (SF)** - sindikalna organizacija sastavljena od dobrovoljno učlanjenih sindikalnih podružnica, koja ima za cilj zaštitu interesa određene grupacije radnika;

- 1.8. **Sindikalna konfederacija** - sindikalna organizacija dobrovoljno učlanjenih sindikalnih federacija, u cilju ostvarenja i zaštite interesa sindikalnih članova;
- 1.9. **MRSZ** - Ministarstvo rada i socijalne zaštite (MRSZ);
- 1.10. **MOR** - Međunarodna organizacija rada;
- 1.11. **MKS** – Međunarodne sindikalne konfederacije;
- 1.12. **ESK** – Evropske sindikalne konfederacije;
- 1.13. **Reprezentivni sindikat** - sindikalna organizacija odgovarajućeg nivoa sa najvećim brojem zaposlenih članova.

Član 3 **Pravo na ujedinjenje**

1. Posloprimaoci imaju pravo, prema njihovoj volji, osnivati organizacije sindikata i da se učlanjuju i ujedinjuju u njima, prema ovom Zakonu, Sindikalnom Statutu i međunarodnim sindikalnim standardima i međunarodnim konvencijama MOR-a.
2. Zaposleni imaju pravo da po svojoj volji osnivaju sindikalne organizacije i da se ujedinjuju u federacije i konfederacije prema uslovima i pravilima određenim u aktima sindikalne organizacije.
3. Sindikalne organizacije prema stavu 1. i 2. ovog člana, mogu se osnivati bez ikakve saglasnosti vladinih autoriteta i poslodavaoca.

Član 4 **Pravo na učlanjenje u sindikalnoj organizaciji**

1. Zaposleni slobodno odlučuje za učlanjenje u sindikalnoj organizaciji.
2. Niko ne treba biti diskriminiran ili da mu se povrede prava zaposlenja zbog učlanjenja, neučlanjenja u sindikalnoj organizaciji za sindikalnu aktivnost u sindikalnoj organizaciji.
3. Vladini autoriteti, ne mogu se uplitati u ograničenju sindikalnih prava i slobode prema zaposlenom ili ometati slobodno delovanje sindikalnih aktivnosti.

Član 5 **Organizacije različitih delatnosti**

1. Sindikalne organizacije mogu se zasnivati prema istim delatnostima ili prema različitim delatnostima u kojima se povezuju interesi zaposlenih.
2. Sindikalne organizacije sa istim ili raznim delatnostima imaju pravo da se ujednjiju i sarađuju sa međunarodnim sindikalnim organizacijama osnivane za zajedničke interese i prava poslodavaoca.

Član 6 **Osnivanje organizacije zaposlenika**

1. Zaposlenima se garantuje sloboda organizovanja i sindikalnog delovanja.
2. Sindikati se osnivaju za zaštitu prava zaposlenika i sindikalnih sloboda.
3. Zaposleni imaju pravo na osnovu dobre volje da osnivaju sindikate i da se učlanjuju u njima, prema uslovima koji su određeni sa ovim zakonom i statutom.

4. Sindikalne organizacije imaju pravo da svoje aktivnosti realizuju u skladu sa normativnim aktima, da dobrovoljno izaberu njihove predstavnike, da organizuju administraciju, da razvijaju sindikalne aktivnosti i da izradjuju sindikalne programe.

Član 7

Stvaranje uslova za sindikalno delovanje od strane poslodavca

1. Poslodavac treba stvarati uslove i potrebne olakšice za izabrane predstavnike sindikalnih organizacija, za sindikalno delovanje zaposlenika.

2. Za stvaranje povoljnih uslova za sindikalno delovanje treba se angažovati u:

2.1. dozvola za kretanje u radnu sredinu;

2.2. dozvola za rasturanje obaveštenja, brošura, publikacija i drugih dokumenta sindikalne organizacije o sindikalnim aktivnostima;

2.3. obezbeđenje potrebnog vremena za sindikalne aktivnosti unutar i van zemlje;

2.4. ostvarivanje i pružanje olakšica za prikupljanje doprinosnih sredstva;

2.5. stvaranje optimalnih uslova za funkcionisanje sindikata, uključujući organizovanje raznih sindikalnih sednica i sastanaka.

Član 8

Cilj osnivanja sindikate

1. Glavni cilj osnivanja sindikata je:

1.1. stvaranje boljih radnih i standardnih uslova posloprimice;

1.2. zaštita ekonomskih, socijalnih, stručnih i socijalnih prava zaposlenih;

1.3. unapredjenje i razvijanje socijalnog dijaloga između socijalnih partnera.

2. Sa namerom ostvarenja jednakih interesa i osnaženju sindikata za unapredjenje i razvijanje socijalnog dijaloga sa socijalnim partnerima, sindikati mogu se organizovati u vertikalnoj liniji u udruženje, u sindikalnoj federaciji i konfederaciji.

Član 9

Učlanjenje u sindikatu

1. Član sindikate može biti svaki zaposlen koji prema važećem zakonu navršio godine za zaposlenje, osim poslodavca.

2. Učlanjenje u sindikatu radi se prema slobodnoj volji zaposlenog.

3. Prilikom aplikacije za učlanjenje daje se pismena izjava, kao i popunjava se formular koji treba imati ime i prezime, pol, datum rođenja, prebivalište, adresu, profesiju, radno mesto i potpis člana.

4. Članu sindikate se kao dokaz za učlanjenje daje članska kartica.

5. Član sindikata je obavezan da plaća redovno sindikalno mesečnu članarinu u visini koju određuje nadležni organ sindikata.

6. Član jednog sindikata, ne može da bude istovremeno i član drugog sindikata.

7. Sa svojeručnim potpisom izjave za ućlanjenje od strane zaposlenog, stvaraju se odnosi za prava i odgovornosti ćlanova sindikata na osnovu Statuta.

Ćlan 10 Izbori u sindikatu

1. Svi ćlanovi sindikata imaju pravo da biraju i da budu birani
2. Pravo da budu birani neće ućživati ćlanovi koji:
 - 2.1. drće menadćzerske poloćzaje;
 - 2.2. su izabrani i imenovani u organima lokalne i centralne vlasti;
 - 2.3. su izabrani u rukovodeće strukture politićkih stranaka.
3. Izabrani ćlanovi mogu dati ostavku ili se razrešiti sa dućnosti od strane organa koji ih je izabrao saglasno sa zakonskim odredbama.

Ćlan 11 Prestanak sindikalnog ćlanstva

1. Sindikalnom ćlanu prestaje ćlanstvo prema Zakonu i sindikalnom statutu u ovim slućajevima:
 - 1.1. kad se ćlan udalji iz organizacije dobrovoljno izraćene preko pismene izjave;
 - 1.2. kada ćlan deluje suprotno sa Zakonom, Statutom i drugim sindikalnim aktima;
 - 1.3. kada ćlan ne isplaćuje ćlanarinu tri (3) meseca uzastopno;
 - 1.4. u slućaju penzionisanja zaposlenog;
 - 1.5. smrću.
2. Sindikalna podrućnica koja ne izvršava obaveze kuotiziranja ili druge zakonske i statutarne obaveze u okviru tromesećnog perioda udaljava se sa Sindikalne Federacije;
3. Sindikalna Federacija koja ne izvršava obaveze kuotiziranja/plaćanja ćlanarine ili druge zakonske i statutarne obaveze u okviru tromesećnog perioda, moće se udaljivati sa Sindikalne Konfederacije .
4. Podatke iz stava 2 i 3 ovog ćlana utvrdiće nadlećna finansijska slućba Federacije, odnosno Sindikalne konfederacije.

Ćlan 12 Uslovi i kriterijumi za upis sindikata

1. Organizacije radnika (Podrućnica, Federacija i Konfederacija)za njihovo slućbeno delovanje, treba aplicirati za upis u odgovornom organu Ministarstva Rada i Socijalne Zašćite.
2. Sindikalna podrućnica, kao osnovne jedinice, moće da se registruje u MRSZ-u, , ako najmanje ima deset (10) sindikalnih ćlanova.
3. Sindikalna Federacija , moće se upisati u MRSZ-u , oko u njenom satavu/okviru ima najmanje dve (2) sindikalne podrućnice istih ili slićnih delatnosti, ćiji je ćlanstvo najmanje 10% zaposlenih na nivou odgovarajućeg sektora.

4. Sindikalna Konfederacija, može se upisati u MRSZ-u, ako u svom okviru ima najmanje dva (2) Sindikalnih Federacija raznih delatnosti, čiji je članstvo najmanje 10% zaposlenih na nivou zemlje.

5. Sindikati mogu da počinju da razvijaju svoju aktivnost samo posle upisa u MRSZ-u.

Član13 Potrebna dokumentacija za upis

1. Sindikata u svojstvu Podružnice ,Federacije ili Konfederacije prilikom apliciranja za upis u MRSZ , pored pismenog zahteva treba priložiti i ovu dokumentaciju:

- 1.1. statut sindikata (Podružnice, federacije i konfederacije);
- 1.2. zapisnik o konstitutivnom sastanku sindikata;
- 1.3. dokumenat o nazivu, sedište i logo sindikata;
- 1.4. spisak sindikalnih članova ,obuhvativši ime, prezime ,datum rođenja i broj lične karte, potpise i adrese sindikalnih članova;
- 1.5. pismene izjave za učlanjenje sindikalnih članova u sindikatu;
- 1.6. tačni podaci za rukovodstvo sindikata, obuhvativši ime ,prezime ,datum rođenja ,broj lične karte ,telefona ,i potpise članova sindikalnog rukovodstva;
- 1.7. naziv sindikata koji ne može biti isti sa sindikatama upisanih u MRSZ-u;
- 1.8. Ministarstvo u posebnim slučajevima za verifikovanje, može da zahteva verifikaciju izjava sindikalnih članova.

Član 14 Procedure upisa

1. Zahtev za upis sindikata zajedno sa potrebnom dokumentacijom podnosi se kod nadležnog organa za upis sindikata u MRSZ-u.

2. Nadležni organ MRSZ, ako procenjuje da su ispunjeni uslovi i kriterijumi za upis, koji su određeni sa ovim Zakonom i drugim pozitivnim odredbama, u roku od trideset (30) dana od dana apliciranja za upis donosi rešenje u pismenom formi za upis sindikata.

3. Nadležni organ MRSZ-te , kada procenjuje da ima nedostatke u dokumentaciji ,traži od strane predstavnika sindikalne organizacije da u roku od osam (8) dana, od dana prijema zahteva,da priloži dodatnu dokumentaciju sa namerom da se ispune Uslovi i kriterijumi za upis, koji su utvrdjeni sa ovim Zakonom i drugim zakonskim odredbama.

4. U slučajevima kad sindikat ne ispunjava uslove i kriterijume za upis određene sa Zakonom, nadležni organ MRSZ-a, donosi rešenje za odbijanje upisa sindikata ,obaveštavajući aplikanta za razloge odbijanja.

5. Protiv rešenja MRSZ-a kao administrativni organ drugog stepena ,nezadovoljna stranka ,u roku od trideset (30) dana od dana prijema rešenja,može podneti tužbu za početak administrativnog spora u Nadležnom Sudu.

6. Ministarstvo objaviće u Službenom Listu spisak za upis sindikata.

Član15 Pravo sindikata na upis

1. Posle upisa ,sindikata ima pravo:

1.1. da ostvaruje sva prava jedne pravne osobe, u skladu sa zakonskim odredbama;

1.2. zastupiti svoje članove pred poslodavcima i javnih autoriteta u vezi sa pitanjima koje obuhvataju kolektivne pregovore za zaposlene, u posebno zaunapredjenje socijalnog dijaloga, ekonomskih i socijalnih prava iz radnog odnosa;

1.3. upravljati svojim sredstvima za zaštitu prava zapošlenima.

Član 16 Sindikalni legitimitet

1. Upisani sindikat imaće svojstvo pravnog lica sa pravima i obavezama utvrđenim zakonom i statutom sindikata i Međunarodnim Konvencijama MRO –je .

2. Sindikata treba da imaju svoj logo, koja mora biti gravirana u pečatu i zabranjeno je upotrebiti se od drugih sindikata.

3. Sindikatu zastupa predsednik sindikata.

4. Sindikata mora imati bankarski račun sa ovlašćenjem, za finaciranje sindikalne delatnosti.

Član 17 Pravo na zastupanje

1. Pravo na sindikalno zastupanje, utvrđuje se prema sledećim kriterijumima:

1.1. registracija sindikata u nadležnom organu MRSS,

1.2. broj registrovanih članova sa izjavama za učlanjenje i uplatnicom članarine.

2. Sindikat će steći pravo zastupanja u vezi sa kolektivnim ugovorima, zaključivanjem sporazuma sa poslodavcima, u okviru organa socijalnog dijaloga, u koliko ima najmanje 10% članova, od ukupnog broja zaposlenih na nivou preduzeća, sektora i nivou zemlje.

Član 18 Sindikalni organi

1. Sindikate izaberu i formiraju svoje organe u skladu sa Statutom i drugim sindikalnim aktima.

2. Sindikalni organi , obavljaju svoju delatnost prema zakonu, Statutu, međunarodnim konvencijama i međunarodnim sindikalnim načelima ICFTU (i ETUC-a

Član 19 Regulisanje sindikalne delatnosti

1. Sindikalne organizacije svoju delatnost uređuju sa statutom i drugim unutrašnjim aktima, u skladu sa odredbama ovog zakona.

Član 20 Socijalni dijalog

1. Socijalni partner poslodavca je reprezentativni sindikat.

2. Reprezentativni sindikat pripadajućeg nivoa, u svojstvu socialnog partnera negocira i potpisuje Kolektivni ugovor pripadajućeg nivoa.

3. Nereprezentativni sindikati mogu doprineti u procesu socialnog dialogiranja preko rekomandiranja ,mišljenja ili javnim stolovima.

Član 21 Finansijski izvori sindikate

1. Finansijska sredstva za delovanje oblasti sindikata obezbeđuju se od:

1.1. kvotizacije članarina;

1.2. raznih donacija;

1.3 solidarnih pomoći;

1.4 prihodi sa sindikalnih imovina, i

1.5. drugih izvora koja nisu u suprotnosti sa zakonskim i statutarnim odredbama.

2. Poslodavac se obavezuje da obezbedi naplatu kvotizacije članarine na institucionalan način, pri čemu se kvota članarine prelijeva u žiro-račun odgovarajućeg sindikata

3. Sindikalna organizovanja na nivou Federacije i Konfederacije su obavezna da na kraju svake fiskalne godine, obavljaju spoljnu reviziju utrošenih sredstava

4. Finansijska sredstva sindikalne članarine prenose se i potroše se na institucionalnom načinu, u skladu sa rešenjem nadležnog organa Sindikalnog Udruženja ,Federacije ,odnosno Konfederacije.

Član 22 Sindikalna imovina

1. Sindikalna imovina je jedinstvena i neotuđiva .

2. Sindikat ima pravo identifikacije bogatstva i imovine.

3. Sindikalne organizacije imaju pravo na svojinu i na pokretnu i nepokretnu imovinu u skladu sa odredbama Zakona za imovinu.

Član 23 Zadaci i odgovornosti sindikalnih članova

1. Sindikalni članovi treba da učestvuju u radu i sindikalnim aktivnostima , da se pridržavaju principima i načelima statuta ,očuvati imaž i jedinstvo sindikata kao i isplaćivati mesečnu kvotu sindikalne članarine.

Član 24 Imunitet sindikalnih predstavnika

1. Zabranjuje se diskriminacija prema sindikalnim organizacijama.

2. Za sindikalne aktivnosti, sindikalni predstavnici, bez saglasnosti sindikata ne mogu:

2.1. prekinuti radni ugovor;

2.2. odrediti drugo radno mesto;

- 2.3. sniziti položaj radnog mesta;
 - 2.4. pokrenuti disciplinski postupak;
 - 2.5. sniziti plate.
3. Viši sindikalni izabrani funkcioneri, predesednik i podpredsetnik Sindikalne Federacije i Konfederacije, posle isteka mandata za kojeg su izabrani, imaju pravo da se vraćaju na radnom mestu u skladu sa stručnom spremom i radnom iskustvu.
4. Prava utvrđena stavom 2 ovog člana će biti primenjiva u roku od dve (2) godine, po isteku redovnog mandata sindikalnog predstavnika

Član 25 Zabranu uplitanja

1. Zabranjuje se svaki akt uplitanja u stvaranju sindikalnih programa, u izboru sindikalnih predstavnika i u administriranju sindikalnih organizacija od vladinih autoriteta.
2. Zabranjuje se svaki akt uplitanja u stvaranju, funkcionisanju ili administriranju sindikalnih organizacija od poslodavaca ili organizacije poslodavaca.
3. Sindikalne organizacije mogu se obratiti sudu za dela uplitanja ili pretnji prema njima.
4. Uplitanja dela smatraju se:
 - 4.1. akti koji smetaju stvaranje, funkcionisanje ili administriranje jedne sindikalne organizacije;
 - 4.2. akti koji oštećuju ili diskriminuju sindikalnu organizaciju zbog pripadnosti ili Sindikalne delatnosti;
 - 4.3. akti kojima se podstiče stvaranje sindikalnih organizacija od poslodavca ili organizacije poslodavaca sa ciljem uspostavljanja njihove kontrole.

Član 26 Organizovanje Federacija i Konfederacija

1. Sindikalne organizacije imaju pravo da formiraju sindikalnu federaciju i konfederaciju kao i pravo na učlanjenje u njima.
2. Lokalne sindikalne Federacije i Konfederacije imaju pravo učlanjenja u međunarodne federacije i konfederacije.

Član 27 Sindikalni pritisak i pravo na štrajk

1. Za realizaciju sindikalnih zahteva dozvoljeni su oblici sindikalnog pritiska, kao što su protesti i štrajkovi radnika u skladu sa međunarodnim konvencijama, primenjivim zakonima i sindikalnim statutom.
2. Pravo na štrajk je elementarno pravo zaposlenih i sindikalnih organizacija, koje se na Kosovu garantuje Zakonom o štrajku.
3. Tokom organizovanja oblika sindikalnog pritiska, zabranjena je upotreba nasilja od strane zaposlenih.
4. Zabranjena je upotreba nasilja i preduzimanje kaznenih mera od poslodavca prema zaposlenima koji su učestvovali na protest i sindikalnih zakoniti štrajk.

Član 28

Sindikalni sporovi

1. Rešavanje eventualnih sporova na raznim nivoima sindikalnih organizacija vrši komisija sastavljena od pet (5) članova. Komisiju biraju najviši sindikalni organi odgovarajućeg nivoa.
2. Nezadovoljne stranke mogu zahtevati iniciranje procedura, pred najvišim organom Konfederacije koji donosi konačno rešenje.

Član 29

Razrešenje sindikalnih sporova

1. Rešavanje eventualnih sporova u raznim sindikalnim nivoima, rešava Komisija sastavljena od pet (5) članova izabranih od najviših sindikalnih odgovarajućih organa.
2. Komisija iz svojih redova bira predsednika.
3. Tokom rada Komisija može angažovati eksperte određenih oblasti sa ciljem pravilnog razrešenja spora.
4. Organi Sindikalne Federacije su obavezni dati pomoć, Komisiji u obliku u kakvom ona traži.
5. Komisija odlučuje sa većinom glasova izabranih članova i radi na osnovu ovog Zakona, Statuta i Pravilnika o Radu kojeg ona izrađuje i usvaja.

Član 30

Zaštita sindikalnih članova na sudu

1. Svaka sindikalna organizacija, poznata kao pravno lice može se obratiti Sudu za zaštitu interesa za svakog njegovog člana, da bih obavezao poslodavca da deluje prema odredbama Zakona na snazi,

Član 31

Kaznene odredbe

1. Pravno lice, koje se ne pridržava odredbi ovog zakona, u zakonskom postupku, kazniće se novčano od dvesta (200) do hiljadu (1000) evra.
2. Pravno lice ili odgovorno lice pravnog lica, koje se ne pridržava odredbi ovog zakona, u zakonskom postupku, kazniće se novčano od petsto (500) do tri hiljada (3000) evra.
3. Sredstva prikupljena od izrečenih kazni prelivaju se u budžet Republike Kosova.

Član 32

Sprovođenje zakona

1. Ministar MRSZ-te doneće i podzakonske akte, kako bih obezbedio potpunu implementaciju odredba ovog Zakona, najkasnije šest (6) meseci od stupanja na snagu ovog zakona.
2. Nadgledanje primene ovog zakona vrši Inspektorat o radu

Član 33

Ovaj zakon stupa na snagu petnaest (15) dana od dana objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo.

Zakon Br. L-011
28. jul 2011.godine

Proglašeno Ukazom br.DL-015-2011, dana 09.08.2011, od strane Prednice Atifete Jahjaga.